

Ὅμως «σκληρὸν ὅμιν πρὸς κέντρα λακτίζειν». Καὶ γὰρ μὰς ἄλλη νίκη ἢ δήλωση αὐτῇ. Νίκη γὰρ τῇ δημοτικῇ τὸ ταξίδι στὸ Μωριά τοῦ γέρου τῆς καθαρεύουσας κ' οἱ διάλεξές του καὶ ἀποτελέσματά τους. Νίκη κ' ἡ πάψη τοῦ Παλαμά πού τόσες ἔφερε διαμαρτυρήσεις τιμημένων προσώπων. Νίκη τὰ γεροντικά ἄρθρα τοῦ «Νεολόγου» καὶ τοῦ «Ταχυδρόμου» ἢ σαχλὴ δημοσιογραφία, ὅπου γράφει καὶ κάποιες μεφιστοφιλῆς κ' ἑνὰς καθηγητῆς, λέει, τῆς ἱστορίας. Ὅλ' αὐτὰ δείχνουν τὴ μοῦχλα τῆς καθαρεύουσας καὶ ἐκείνων πού τὴ λατρεύουν ἀκόμη. Ὅμως σὰς ἀδικοῦμε καὶ πάλι. Αὐτὰ μπορεῖ νὰ τὰ πῇ κανεὶς σὲ ἀγραμμάτους. Γιὰ σὰς, σοφολογιώτατοί μας, εἶναι καλὴ ἢ καθαρεύουσα — καὶ τὸ νοιώθετε πολὺ καλὰ—γιατὶ ὑπερετάει τὰ καλὰ καὶ σφύροντα.

Κ' ἐσεῖς, δασκάλαι δημοτικιστάδες, τάφτι σας νὰ μὴ δρώνη. Ἄς πᾶν νὰ σὰς καταγγέλουν «ἐγγράφως καὶ ἐνυπογράφως» ὅσοι σὰς μισοῦνε. Τὴν ψυχὴ τους δείχνουν. Καὶ δείχνουνε—τὸ πὺθ θλιβερὸ εἶναι τοῦτο— πὺς Ρωμοὶ δὲν εἶναι, δὲν εἶναι λευκὸπάρουλα. Ἐσεῖς τὰ παιδάκια τὰ συλλογιέστε. Μὲ πόνο νὰ παρακολουθᾷ ἢ καρδιά σας τὰ Ἑλληνόπουλα. Τὰ βλέπετε σὰν ἔρχονται γιὰ πρώτη φορὰ νὰ ταχτοῦνε στὴν πρώτη τάξη ἐλθέδρουσα, ἀφράτα, γελαστά, μὲ μάτια πού δείχνουν ψυχὴ ἀχόρταγη νὰ βλέπῃ καὶ νὰκούῃ τὴ γλώσσα πού τὴν κυβερνᾶνε κανόνες πού ναι νὰπορέσῃ κανεῖς. Τὴ γλώσσα τῶν νηπίων αὐτῶν δὲν τοὺς τὴ δίδαξε δάσκαλος. Καὶ ὅμως εἶναι τέλεια μὲ ὅλο τὸ φτωχό της λεξιλόγιον. Ὁ βάρβαρο σκολεὶ καὶ βανταλικὴ ἐκπαίδεψη! Καὶ τί καταντοῦνε σὰ φτάσουνε στὴν ἑβδομὴ τάξη; Χλωμά, μαραμμένα, ἀπ' ἄλλα λείπει ὁλότελα τὸ χαμόγελο καὶ ἄλλα μὲ βλακώδικο γέλωτα καὶ ἄχαρη καὶ ἀνούσιο προικισμένα. Αὐτὴ ναι ἢ κατάντια τῶν δύστυχων Ἑλληνόπουλων πού τὰναθρέφει ἢ βλακεία, ἢ τύφλωση, ὁ ἐγωῖσμός, τὸ σφύρον, ἢ καθαρεύουσα. Καὶ τὸ παιδί μεγαλώνει, γίνεται νέος καὶ νὰ ἢ ζωγραφιά του.

«Νὺς θᾶναι μὰ θᾶστρολογοῦν τὰ λιγοστὰ μαλλιά του
μὲ τὴ θεωρίά του σὰ φλουρί, μὲ χεῖλια πανιασμένα
μ' ἄλλα μᾶτια καὶ θολά, ματωφύλλα πεσμένα
ὅθι σου μιὰ ἀνασπίνοντας σάπιον πνοὴ θανάτου.»

Εἶναι ὁ νέος τῶν μεγαλοπλεῶν μας πού πρὶν τὸν ἐκφυλίσουνε τὰ ψεύτικα συνήθεια καὶ τὰ ξένα, τὸν προδιάθεσε γι' αὐτὸ ἢ ἐκπαίδεψη ἢ καθαρευουσιάνικη, ἀπομακρύνοντάς τον ἀπὸ τὴ ἔθνικη λεβέντικη ψυχὴ. Ὁ μεγάλος μας ὁ Πάλλης τὴν ἔχει κάνει τὴ θαυμαστὴ αὐτὴ ζωγραφιά. Δασκάλαι, μὴν ἀφίνετε τὸν Πάλλη ἀπὸ κοντὰ σας. Εἶναι ὁ καλύτερος συνεργάτης στὸ ἔργο σας. Τὰ παιδιάτικα τρα-

γούδια του γιὰ τὰ Ἑλληνόπουλα εἶναι τὸ καλῆτερο ἀντιφάρμακο στὸ φάρμακον τῆς καθαρεύουσας. Μοναδικὸς γιὰ νὰ μιλήσῃ στὰ παιδιὰ μὲ γλώσσα πού χρειάζεται νὰ μιληθοῦνε. Ἔτσι θὰ σώσετε κάπως τὴν ἄτυχη ρωμαϊκὴ ψυχὴ. Δροσιὰ θὰ σταλάξετε στὴν ψυχὴ τῶν παιδιῶν καὶ θάρρησῃ νὰ τὴν ξεράνῃ ἢ καθαρεύουσα. Τὴν ὥρα πού μὲ στάση λεβέντικη, μὲ σπιθόβολη ματιὰ μὰς ἀπαγγέιλανε κάπου γιὰ πρώτη φορὰ ὅλα τὰ παιδάκια τὰ «Τέσσερα ἀδέρφια», τὸ «Μύλο», τὸ «Γατάκι» καὶ τὰ τέτοια τραγουδάκια τοῦ Πάλλης, ἢ ψυχὴ μας πετοῦσε στὰ οὐράνια. Ὅλα τὰ παιδάκια, γιὰτὶ ὅλα τὰ ἐννοίωσαν, καὶ ἀφομοιωθήκανε μὲ τὴν ψυχὴ τους τὰ τραγούδια βγαλμένα καθὼς εἶναι ἀπὸ ρωμαϊκὴ ψυχὴ. Ἐνῶ γιὰ τὸν καθαρευουσιάνο τὸ δάσκαλο ἔνα δὺς μονάχα σὲ μιὰ τάξη ἀλάκαιρη εἶν' ἔξυπνα καὶ σ' αὐτῶν ἀπάνω τὸ μυαλὸ ὀργιάζει γιὰ τὴ ρεκλάμα του καταδικάζοντας ὅλα τὰ ἄλλα ἀνίκανα γιὰ μάθηση! Ἄν θέλουνε λοιπὸν καταγγελία, καταγγέλλουμε τοὺς ἴδιους ὡς ἐθνικοὺς ὀλετήρας. Ἐσεῖς οἱ νέοι δασκάλαι τὴν εὐχαρίστηση πού αἰσθάνεστε διδάσκοντας, τι πιάνει τόπο μὴν τὴν ἀφίνετε καὶ μὴ σὰς νοιάζει καθόλου. Οἱ ἐχτροί μας ὅσο θέλουν ἂς κλωτσοῦν τὸ βράχο τὸν ἀσάλευτο. «Σκληρὸν αὐτοῖς πρὸς κέντρα λακτίζειν».

Πόλη 5 τοῦ Μάη 1911

ΔΥΟ ΦΙΛΟΙ

ΣΤΟ ΔΙΑΜΑΝΤΗ ΤΣΙΡΟ τῆς «ΕΣΤΙΑΣ»

Τσίρο, μωρε, οἱ συχωριανοὶ
στον τόπο σου σε κράζουν,
πὺς Κύρος μοῦγινες φραγκάτικα;
Ὅλοι κι' οἱ τσίροι κι' οἱ κολιοὶ
καὶ τι σκουρμπια σου μιᾶζουν
σαν εἶναι οἱ μερὼν μπαγιάτικα.

ΛΕΚΑΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

— ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Χ. ΜΠΟΥΤΟΥΡΑ Φωνητικὰ καὶ ὁμογραφικὰ τῆς Νεοελληνικῆς. 89. 2.

Ὁ συγγραφεὺς ζητάει νὰποδείξῃ τὸν ἴσα μὲ τὴν ἀπατήρητο νόμο γιὰ τὴν ἐξασθένηση τοῦ *ου* σὲ ἰ πρὸ τοῦ φύγει τὸ *ου* στὰ βόρεια Νεοελληνικὰ ἰδιώματα. Τὴν πραγματεία τὴ διαιρεῖ σὲ τρία κεφάλαια. Στὸ πρῶτο εἶναι ἡ γενικὴ θεωρία. Στὸ δεύτερο τὰ παραδείγματα πού ὑποστηρίζει τὸ φαινόμενο. Καὶ στὸ τρίτο ἐξηγεῖ μὲ τὸ νόμον αὐτὸ μερικὰ σκοτεινὰς λέξεις π. χ. τὸ *ἔτσι*, τὸ *ἄρθρον* ἔ, τὸ *σίντα* κλπ. Τὴν πραγματεία αὐτὴ τὴν συσταίνουμε σὲ κείνους πού καταγίνονται μὲ τέτοια ζητήματα.

Ε.

Ο «ΝΟΥΜΑΣ»,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΪΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΙΠΠΟΚΡΑΤΗ, άρ. 11, ΑΘΗΝΑ

Συντρομή χρονιάτικη: Για την Ελλάδα και για την Κρήτη δρ. 10. Για το εξωτερικό φρ. χρ. 12 ' .—Για τις έπαρχίες δεχόμαστε και τρίμηνες συντρομές (β δρ. την τριμηνία.—Κανένας δε γράφεται συντρομητής ά δε στέλνει μπροστά τη συντρομή του.

20 λεπτά το φύλλο, 20.—Τά περασμένα φύλλα που λησυνται στο γραφείο μας στη διπλή τιμή.

Βρίσκεται στην Αθήνα σ' όλα τα βιβλικά, και στις έπαρχίες στα Πραχτορεία των Εφημερίδων.

«Νουμάς», γιατί σέβεται τον Παλαμά και τον έαυτό του κ' έτσι δέν μπορεί ν'άιναι και «όργανον των φιλολογικών πεποιθήσεων» του κ. Βενιζέλου, μή σεκλητίζεται λοιπόν ο Κορφιάτης πολιτικός.

ΒΟΥΛΕΥΤΑΔΕΣ μιλήσανε μ' ένθουσιασμό μέσα στη Βουλή για το κοινωνικό συγγραφέα Περεσιάδη. Υπουργοί με συγκίνηση και με θαυμασμό αναφέρανε τη φιλολογική του (και κάπως βιομηχανική του) εργασία, και είπανε και είπανε....

Δέν πρόκειται για τον άθροπο, πρόκειται για το συγγραφέα. Κι ότα βλέπει κι άκούει κανείς μέσα στη Βουλή να βρίζεται ένας Παλαμάς και ναποθεώνεται ο Περεσιάδης, μπορεί άξιόλογα να πει στους βουλευτάδες μας και στους Υπουργούς μας το άθánατο του Απελλή:

— Μέχρι πεδίων, ό βέλτιστοι! άφού όλοι τους πέρα πέρα μόνο τά παπούτσια της φιλολογίας είναι ίκανοί να δούνε και να θαμάσουνε.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

ΝΟΥΜΑΣ ΚΑΙ ΘΕΟΤΟΚΗΣ—ΠΑΛΑΜΑΣ ΚΑΙ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ—ΜΕΧΡΙ ΠΕΡΙΔΩΝ....—ΣΟΒΑΡΗ ΑΛΛΑΓΗ—ΣΕ ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ....

«**ΤΟ ΕΡΓΟΝ** της Κυβερνήσεως δύναται να δημοσιευθῇ έμμέτρως εις τον «Νουμά» ό όποίος είναι το όργανον των φιλολογικών αυτής πεποιθήσεων».

Έτσι, λένε, είπε ο κ. Θεοτόκης στην Κέρκυρα «εις τάς μακράς ανακοινώσεις του προς τον κ. Καντατζόγλου» κ' έτσι τελεγραφήθηκε στην «Έσπερινή» της Αθήνας, στην «Πρωία» της Δάρισσας και σε μερικές άλλες φημερίδες.

Μεγάλη τιμή του «Νουμά» να τον ξέρει και να τον αναφέρει ο κ. Θεοτόκης πού, καθώς το δήλωσε τόσες φορές, καμιά ρωμαίικη φημερίδα δέν καταδέχεται ποτέ να πιάσει στα χέρια του. Φοβούμαστε όμως πώς και το «Νουμά» άκουστά μοναχά θα τον έχει, γιατί αν τον ήξερε θαξέρε πώς δε δημοσιεύει ποτέ έμμέτρως τα πολιτικά έργα μα στο πεζό, όπως τόκαμε δά τόσες και τόσες φορές, κρίνοντας τη δική του πολιτική δράση, την καμαρωμένη.

Έχει τόσες και τόσες σατυρικές καθεμερινές έφημερίδες ή Αθήνα (λ. χ. το «Χρόνο», τις «Αθήναι» κτλ.) ώστε μπορούσε να διαλέξει καμιάν άλλη ο κ. Θεοτόκης και ναφίσει ήσυχο το «Νουμά».

ΑΝ είξερε το «Νουμά» ο κ. Θεοτόκης, θαξέρε και το. Πώς ο «Νουμάς» δέν είναι «όργανον των φιλολογικών πεποιθήσεων του κ. Βενιζέλου», μα το εναντίο, διαφωνεί μ' αυτόνε ριζικώτατα στα τέττα ζητήματα.

Και ή απόδειξη. Η «Ακρόπολη» της Τετράδης μας πληροφορεί πώς μιλώντας ο κ. Βενιζέλος την Τρίτη βράδι στο Δημ. Θέατρο με διάφορους φίλους του είπε και τάκόλουθα για τον Παλαμά.

— Είναι ακόμη υπό την επίδρασιν του Ψυχαρισμού αλλά θαπαλλαγῇ και θα μείνη άστήρ αυτόφωτος».

Τέττα «πεποιθηση» δέν μπορεί να την έχει ποτέ ο

ΨΗΦΙΣΤΙΚΕ λοιπόν «έν συνόλφ» το Σύνταγμα και με γειά μας κι αυτό.

Μερικοί αγαθοί πού έλπίζανε και καρτερούσανε πώς στην «έν συνόλφ ψηφισίν του» θα βγει από τη μέση το ήλιθιο κι άνελεύτερο άρθρο για τη γλώσσα, δε γελαστήκανε. γιατί έγινε κάποια σοβαρή αλλαγή του. Δηλ. από 1ο και 2ο πού είτανε, έγινε 107 κι άνεξάρτητο άρθρο. Πού σημαίνει πώς τέττα ντροπή έλαγε πιά να φριγουράρει στην άρχή άρχή, σαν κορώνα στο Σύνταγμα μας.

ΝΑ, και ή μεγάλη έλπίδα. Το καινούριο Σύνταγμα όριζει πώς σε δέκα χρόνια μπορεί ναναθεωρηθεί. Μέσα λοιπό σε δέκα χρόνια, δε γίνεται, κάπως θα ξαστερώσουνε τα μυαλά, οι Μιστριώτηδες κ' οι Πατσουράκηδες θα λιγοστέψουνε, ή Κοινή γνώμη θάιναι πιο φωτισμένη και γλύττερο άποκολοκυθωμένη από σήμερα, κ' έτσι με μιιά καινούρια κι αληθινή επανάσταση και με μιιά καινούρια κι αληθινά αναθεωρητική Βουλή μπορεί να μπει στο αληθινά καινούριο Σύνταγμα το άρθρο «Έπίσημη γλώσσα είναι ή ζωντανή γλώσσα πού μιλιέται απ' όλους τους Έλληνες».

Έμεις το εύχόμαστε όλόψυχα να ζήσει ο κ. Βενιζέλος ίσαμε τότε για να χαλάσει ο ίδιος ό,τι σήμερα κατασκεύασε.

Ό τρώσας και ιάσεται.

Η ΣΑΚΟΥΝΤΑΛΑ ΤΟΥ ΚΑΔΙΔΑΛΑ

μεταφρασμένη από το Σανσκριτικό και Πρακτικό κείμενο από τον

Κ. ΘΕΟΤΟΚΗ

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ

στα γραφεία τοῦ «Νουμά»